

Javaslat a

„Nagy Nepomuk János oltárépítő, szobrász”

települési/tájegységi/ágazati¹

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Dr. Barna Gábor (név)

..... (aláírás)

Kunszentmárton, 2025. november 3. (település, dátum)

(P. H.)

¹ Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Dr. Barna Gábor

Levelezési cím: 5440 Kunszentmárton, Szent Imre herceg u. 17.

Telefonszám: 06-20-9206122

E-mail cím: gaborbarnadr@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Nagy Nep. János oltárépítő, szobrász – kunszentmártoni iparművész

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:²:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ X épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ X kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- ☐ igen
amely nemzetiség:³

- ☐ nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Kunszentmárton, Temesvár és még 30 település, ahol Nagy Nep. János művei található.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

☒ X <u>települési</u>	☐ tájegységi	☐ ágazati

amely értéktár neve: Kunszentmártoni települési értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

² Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

³ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

A magát oltárépítőnek, szobrásznak, aranyozónak nevező Nagy Nepomuk János 1859. június 2-án született Kunszentmártonban Nagy Imre redemptus és Majzik Julianna tizedik gyermekeként.

Tizenhat évesen kezdődött fafaragó „karrierje”. Nagy Nep. János Temesváron hunyt el fiatalon, 1906. május 5-én, 46 éves volt. Felesége Jablonovszky Aurélia volt, két gyermeket hagyott maga után. A Temesváron megjelenő *Délmagyarországi Közlöny* 1903. február 8-i száma vázlatosan felidézi életútját. A már gyermekként nagyon tehetséges fafaragót gróf Zichy Jenő tanácsára Trefort Ágoston kultuszminiszter karolta föl. Az ifjú elvégezte az Iparművészeti Főiskolát, majd Németországba és Ausztriába ment továbbtanulni. Bécs, Graz és Baden után Budapesten Mayer Ede oltárépítő és aranyozó mester cégénél alkalmazták.

1890-ben alapította önálló műhelyét, talán Szatmáron. Szatmári lakosként készítette el 1895-ben a mesterszállási templom főoltárát és oltárszobrait, 1896-ban a kunszentmártoni templom Szent Ferenc és Páduai Szent Antal szobrát, 1898-ban pedig felújította a hordozó Mária szobrot. Az orosi, a napkori és a nyírgelsei görögkatolikus templomoknak ikonosztáziont épített. 1900-ban költözött Temesvárra, ahol száz munkásnak alkalmas műhelyt vezetett. Innen 29 templomba emelt oltárt, faragott szobrokat. Számos püspök megbízta őt oltárépítéssel. A korízléshez igazodva ismerjük neoromán és neogótikus oltárépítményeit, templomberendezését. Templomi munkái mellett a hazai történelem és irodalom kimagasló alakjait (Hunyadi, Kossuth, Petőfi, Arany) miniatűr alakban megmintázta és sokszorosította.

1901-ben belépett az Iparművészeti Társulatba, amelynek tagnévsorában Nagy N. János szobrász néven szerepel. Ezt követően még az 1903-as tagnévsorban szerepel, utána nincs adat róla.

Mai szóhasználatunkban iparművésznek mondhatjuk, akinek szobrai oltárai a történeti Magyarország harminc templomában megtalálhatók.

- Bácsbokod (Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye)
- Battonya (Csanádi Egyházmegye) – kültéri oszlopos szobor: Szentháromság oszlop
- Békésszentandrás (Nagyvárad Egyházmegye)
- Csanádpalota (Csanádi Egyházmegye)
- Csengőd (Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye)
- Csorvás (Nagyvárad Egyházmegye)
- Hódmezővásárhely (Váci Egyházmegye)
- Jászládány (Egri Főegyházmegye)
- Kalocsa (Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye)
- Kiskunfélegyháza (Váci Egyházmegye) – főtemplom: Páduai Szent Antal szobor, új templom: Szent Család szoborcsoport
- Kunszentmárton (Egri Főegyházmegye) – Szent Ferenc és Páduai Szent Antal szobor és oltáraik, Hordozó Mária és a Lourdes-i Mária szobor javítása
- Magyarpécska (Csanádi Egyházmegye)
- Maroslele (Csanádi Egyházmegye)
- Mesterszállás (Egri Főegyházmegye) – főoltár és mellékoltárok, szobrokkal
- Muzslya (Csanádi Egyházmegye) – gót stílusú oltár
- Nagykikinda (Csanádi Egyházmegye)
- Napkor (Munkácsi Egyházmegye gk.) - ikonosztáz
- Nyírgelse (Munkácsi Egyházmegye gk.) – ikonosztáz
- Oros (Munkácsi Egyházmegye gk.) – ikonosztáz
- Őrszállás - Lourdes-i barlang, Fájdalmas Szűzanya, Szeplőtelen Szűzanya, Páduai Szent Antal, Szent József szobor (?)
- Szilas ?

- Szolnok (Váci Egyházmegye)
- Tasnád (Nagyvárad Egyházmegye) – teljes templomberendezés (oltár, szobrok, szószék, gyóntatószék)
- Temesvár (Csanádi Egyházmegye)
- Torontálalmás (Csanádi Egyházmegye)
- Vámosgyörk (Egri Főegyházmegye)
- Zenta (Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye)
- Zombor (Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye) – Szent István (karmelita) főoltár, Páduai Szent Antal szobor, szószék
- Zsombolya (Csanádi Egyházmegye) – árvaház kápolnája - szobrok

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A 19. század végének jelentős iparművésze

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: Kunszentmárton települési értéktár.

III. MELLÉKLETEK

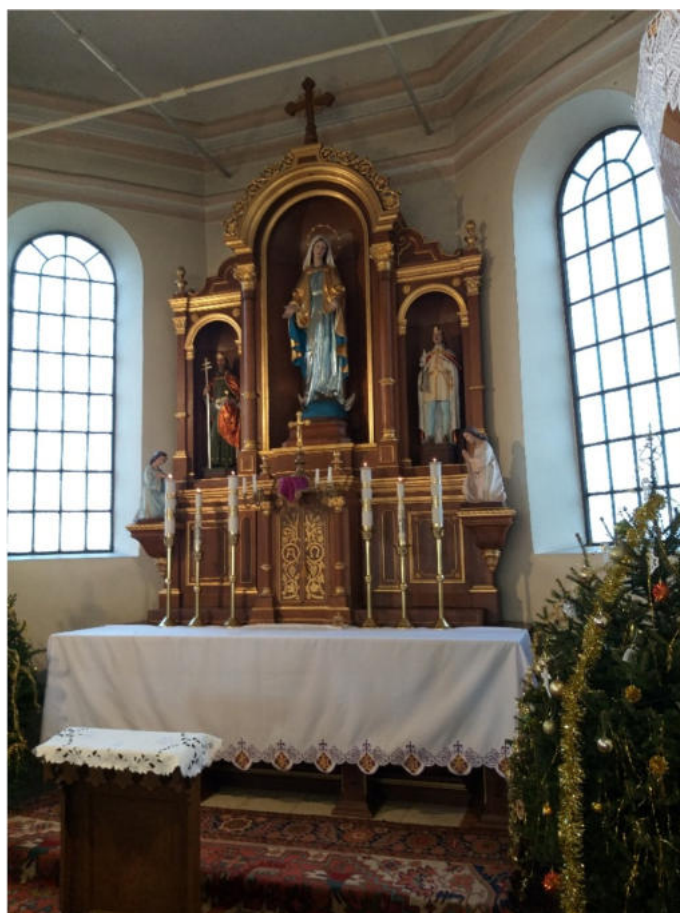
1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

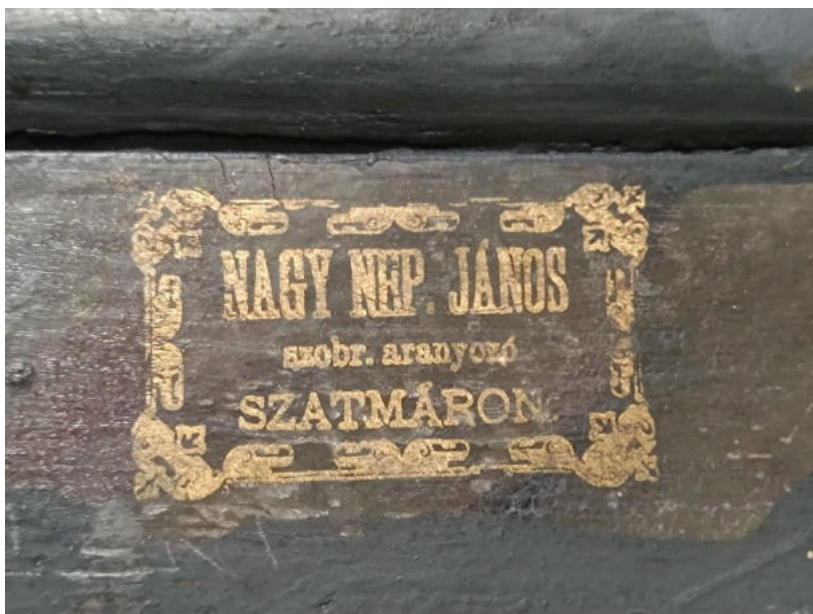
Nagy Nep. János 1901. Makó, ipari kiállítás

Nagy Nep. János kiállított oltárával, ipari kiállítás, Makó, 1901.

A mesterszállási főoltár, 1895.

Pecsétje a kunszentmártoni Hordozó Mária-szobor talapzatán

Páduai Szent Antal és Szent Ferenc szobra a kunszentmártoni Nagytemplomban

Nagy Nep. János temesvári műhelye, munkásaival (?)

Jobboldali épület, nagy Nep. János temesvári műhelye (?)

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Barna Gábor: Az oltárépítő. *Deliberationes tudományos folyóirat*, 18. évfolyam, különszám 2025, 25–44.

4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

A fényképek észben Barna Gábor felvételei, részben régi felvételek.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„Nagy Nepomuk János oltárépítő, szobrász”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2025. 11.

Név: GULYÁS György

Cím elérhetősége: 5440 KUNSZENTMÁRTON
HEGYFŐK KABOS UTA 19.

Gulyás György

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„Nagy Nepomuk János oltárépítő, szobrász”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2025.

Név: Balazs Norbert

Cím elérhetősége: 5440, Kunszentmárton, Csorvádi út 32.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„Nagy Nepomuk János oltárépítő, szobrász”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2025.

Név:

Choussy Levente

Cím elérhetősége:

5440 Kunszentmárton
Vörösmarty u. 18.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„Nagy Nepomuk János oltárépítő, szobrász”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2025. 11.13.

Név: Póza Patricia

Cím elérhetősége: 5440 Kunszentmárton,

Demeter István utca 40.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„Nagy Nepomuk János oltárépítő, szobrász”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2025.

Név:

Jenny Horváth

Cím elérhetősége:

Kunszentmártoni Települési Értéktár u. 11/A

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„Nagy Nepomuk János oltárépítő, szobrász”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2025.

Név: *Mohácsi Bernadett*

Cím elérhetősége:

5640 Kunszentmárton, Bartók B.u. 10.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a

„Nagy Nepomuk János oltárépítő, szobrász”

című értéktár javaslatot a Kunszentmártoni Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt Kunszentmárton, 2025.

Név: Gulácsi Ferenc

Cím elérhetősége: Krtm. Juhász Gyula utca 21.